

Μια επιζήσασα του Μεγάλου Λιμού στην Ουκρανία διηγείται

Με αφορμή τη συζήτηση στη γερμανική βουλή για το λεγόμενο Χολοντομόρ, η Deutsche Welle μίλησε με την Λιούμποφ Γιάρος, επιζήσασα του Μεγάλου Λιμού στην Ουκρανία το 1932/3.

Κάθεται στον καναπέ του σπιτιού της και ξετυλίγει τη μια κλωστή μετά την άλλη. Η όραση και η ακοή της δεν την βοηθάνε καθόλου, αλλά η ενεργητικότητά της είναι ασταμάτητη. Συνεχίζει να υφαιίνει δίχτυα παραλλαγής για τον ουκρανικό στρατό, ο οποίος μάχεται κατά της Ρωσίας. Η 102χρονη Λιούμποφ Γιάρος ζει στο χωριό Κόντορκοφ. Γεννήθηκε το 1920 στο γειτονικό χωριό Πουστέλνκι στη περιοχή Ζιτόμιρ.

Η οικογένειά της Λιούμποφ θεωρούνταν ευκατάστατη. Είχαν στην κατοχή τους κοτόπουλα, γουρούνια, αγελάδες και άλογα. Στη συνέχεια όμως όλα κατασχέθηκαν από το κομμουνιστικό καθεστώς της Σοβιετικής Ένωσης υπό την ηγεσία του Στάλιν στα πλαίσια του προγράμματος κολεκτιβοποίησης που εφαρμόστηκε εκείνη την εποχή για τη δημιουργία των συνεταιριστικών αγροκτημάτων (κολχόζ) όπως ονομάστηκαν.

Το 1933, στις απαρχές του Χολοντομόρ (Holodomor), όπως ονομάστηκε από τους Ουκρανούς ο μεγάλος λιμός που εκδηλώθηκε τότε, η Λιούμποφ ήταν μόλις 13 ετών. Η μαζική ασιτία που οργανώθηκε τεχνητά από τη σοβιετική ηγεσία το 1932-3 είχε ως στόχο να εξαναγκάσει τους Ουκρανούς αγρότες να ενταχθούν σε αυτούς τους συνεταιρισμούς και ταυτόχρονα να διαλύσει το κίνημα της εθνικής αντίστασης. Το 1931 χιλιάδες διανοούμενοι είχαν εξοριστεί στην Σιβηρία.

Η συζήτηση για το Χολοντομόρ αλλά και τις διώξεις ξεκίνησε μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης στις αρχές της δεκαετίας του 1990. Μόλις το 2006 το ουκρανικό κοινοβούλιο αναγνώρισε επισήμως το λιμό της Ουκρανίας ως γενοκτονία, ενώ σύμφωνα με ουκρανούς ιστορικούς σχεδόν τέσσερα εκατομμύρια άνθρωποι έχασαν την ζωή τους την δεκαετία του 1930 ως άμεση και έμμεση συνέπεια της πείνας. Σήμερα μετά

«Δεν είχαμε τίποτα να φάμε». Οι άνθρωποι προκειμένου να επιβιώσουν έφτιαχναν κουλουράκια από άνηθ φλαμουριάς και τσουκνίδες, τσάι από γογγύλια. Τα χέρια και τα πόδια της είχαν πρηστεί από τον υποσιτισμό.

από αίτηση τεσσάρων κοινοβουλευτικών ομάδων και η γερμανική βουλή αναμένεται να αναγνωρίσει το Χολοντομόρ ως γενοκτονία.

«Δεν είχαμε τίποτα να φάμε»

«Το μπαγιάτικο ψωμί δεν ήταν αρκετό, και φρέσκο δεν υπήρχε. Όποιος είχε πατάτες τις ξεφλούδιζε έτσι ώστε να μένουν και φύτες πάνω στις φλούδες, οι οποίες φυτεύονταν για να υπάρχουν τουλάχιστον πατάτες», θυμάται η Λιούμποφ. «Δεν είχαμε τίποτα να φάμε». Οι άνθρωποι προκειμένου να επιβιώσουν έφτιαχναν κουλουράκια από άνηθ φλαμουριάς και τσουκνίδες, τσάι από γογγύλια. Τα χέρια και τα πόδια της είχαν πρηστεί από τον υποσιτισμό. «Είχα άσχημες πληγές και δεν μπορούσα να περπατήσω. Ο πατέρας μου με κουβαλούσε έξω» λέει η 102χρονη, η οποία τα βράδια είχε παρυσήσεις και οι γονείς της φοβόντουσαν ότι δεν θα άντεχε.

«Πολλά παιδιά πέθαναν από την πείνα» αναφέρει η Λιούμποφ, η οποία επέζησε από τον εφιάλτη. «Τα παιδιά πέθαιναν στα σπίτια. Οι άνδρες με τις λιγότες δυνάμεις τους μάζευαν από σπίτι σε σπίτι τα νεκρά παιδιά, τα έβαζαν σε ένα βαγόνι και τα έθαβαν όλα μαζί». Η ίδια βίωσε αυτή την τραγωδία και μέσα στην οικογένειά της. Ο μεγαλύτερος της αδερφός Μικαΐλο ξυλοκοπήθηκε μέχρι θανάτου από μια περίπολο βγαίνοντας να ψάξει για γογγύλια ενώ η μικρότερη αδερφή της Όλια πέθανε από την πείνα. «Είχαμε ένα νεκροταφείο κοντά. Ο πατέρας μου

πήρε τον μεγαλύτερο του γιό και τον έθαψε εκεί» λέει η ίδια με δάκρυα στα μάτια σημειώνοντας πως και τα δύο αδέρφια της θάφτηκαν γυμνά και χωρίς φέρετρο.

Τα ζώα που βρίσκονταν στα περίφημα κολχόζ πέθαιναν και αυτά από ασιτία αλλά δεν έφθανε μόνο αυτό, καθώς οι κομμουνιστές δηλητηρίαζαν τα ζώα για να μην τα φάνε οι άνθρωποι, δηλώνει η επιζήσασα. Για δεκαετίες κανένας δεν τολμούσε να μιλήσει για τις αποτρόπαιες αυτές πράξεις, καθώς κυριάρχουσε ο φόβος της φυλάκισης.

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος και πόλεμος στην Ουκρανία

Η Λιούμποφ επέζησε του Χολοντομόρ αλλά και του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Δύο φορές οι Ναζί προσπάθησαν να την στείλουν σε καταναγκαστικά έργα, αλλά η ίδια κατάφερε να ξεφύγει. «Με πήραν μαζί τους στην Γερμανία αλλά έφυγα. Όταν ήθελαν να με ξαναγυρίσουν, πήρα ένα μαχαίρι, τραυμάτισα τα χέρια και το στήθος μου και έριξα πάνω αλάτι. Με τέτοιες πληγές με άφησαν ήσυχη».

Όταν ξέσπασε ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος, η Λιούμποφ Γιάρος ήταν κοπέλα. Εργάστηκε σ' ένα κολχόζ, σε ένα προιονιστήριο όπου έμαθε και πώς να καλλιεργεί ένα χωράφι με τρακτέρ, καθώς οι άνδρες πήγαιναν να πολεμήσουν κατά της ναζιστικής Γερμανίας. Σε αυτή την ηλικία η ίδια βιώνει έναν ακόμη πόλεμο μεταξύ της Ρωσίας και της Ουκρανίας. «Αυτός είναι ο χειρότερος πόλεμος. Θεός φυλάξοι, κανείς δεν θα ευχόταν έναν τέτοιο πόλεμο», αναφέρει η ίδια. Τρεις από τους εγγονούς της βρίσκονται εθελοντικά στο μέτωπο ενώ η ίδια βοηθάει όπως μπορεί φτιάχνοντας δίχτυα παραλλαγής. «Τα αγόρια πρέπει να κρύβονται από κάτω, ώστε κανείς να μην τους πετύχει» λέει η ίδια. Βλέπει κάθε μέρα ειδήσεις, ευχόμενη όλοι οι στρατιώτες να γυρίσουν σύντομα πίσω, ενώ ελπίζει στην νίκη της Ουκρανίας. «Έχουμε περάσει τόσα πολλά, πείνα και κρύο. Και πάντα πρέπει να υποφέρουμε. Περιμένουμε τη νίκη, αλλά αυτή την νίκη θέλω να την προλάβω» εξομολογείται.

Σύσταση στους Σέρβους να μην ταξιδεύουν στην Τουρκία

Ο υπουργός Εξωτερικών της Σερβίας Ίβιτσα Ντάτσιτς συνέστησε στους πολίτες να αποφεύγουν τα ταξίδια στην Τουρκία και ειδικότερα στην Άγκυρα, προειδοποιώντας για το ενδεχόμενο τρομοκρατικών επιθέσεων.

«Θέλω να προειδοποιήσω τους πολίτες ότι σύμφωνα με πληροφορίες των υπηρεσιών ασφαλείας ενδέχεται να πραγματοποιηθούν τρομοκρατικές επιθέσεις τις επόμενες εβδομάδες. Οι συγκεκριμένες πληροφορίες αφορούν την πρωτεύουσα της Τουρκίας, την Άγκυρα», δήλωσε ο Ντάτσιτς στο πρακτορείο ειδήσεων Tanjug. Πρόσθεσε δε ότι ο κίνδυνος τρομοκρατικών επιθέσεων ισχύει κι για άλλες περιοχές της Τουρκίας.

Θέλω να προειδοποιήσω τους πολίτες ότι σύμφωνα με πληροφορίες των υπηρεσιών ασφαλείας ενδέχεται να πραγματοποιηθούν τρομοκρατικές επιθέσεις τις επόμενες εβδομάδες.

Ο Ίβιτσα Ντάτσιτς συνέστησε επίσης στους πολίτες που βρίσκονται ήδη στην Τουρκία να αποφεύγουν σημεία των πόλεων που θα μπορούσαν να αποτελέσουν στόχο τρομοκρατών.

«Οι πολίτες μας που βρίσκονται ήδη εκεί θα πρέπει να αποφεύγουν δημόσιους χώρους με πολύ κόσμο όπως πεζόδρομους, σταθμούς μετρό, σταθμούς λεωφορείων και τρένων και άλλα σημεία όπου υπάρχει πολυκοσμία», επισήμανε ο Ντάτσιτς. Ανέφερε ότι η προειδοποίηση αυτή δεν έχει να κάνει με την ίδια τη Τουρκία με την οποία - όπως είπε - η Σερβία έχει φιλικές σχέσεις, αλλά αποτελεί υποχρέωσή του να μοιραστεί με τους πολίτες τέτοιου είδους πληροφορίες των υπηρεσιών ασφαλείας.

